



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Sōkratus Scholastiku Kai Ermeiu Sozomenu Ekklēsiastikē Istoria

Socrates <Scholasticus>

Mogvntiae, 1677

XXXII. De Anastasio Presbytero, à quo Nestorius ad impietatem perductus
est.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14233

ἀφρέθησαν οὖν ἢ τε ἐν κωνσταντίνῃ πόλει... ἀφρέθησαν οὖν ἢ τε ἐν κωνσταντίνῃ πόλει... ἀφρέθησαν οὖν ἢ τε ἐν κωνσταντίνῃ πόλει...

A Ablatae sunt igitur illis, tum ea quam habebant Constantinopoli, ante veteres muros urbis regiae, tum illa quam habebant Cyzici; aliaeque plures earum quas in vicis Helleponti obtinebant. Porro ex Macedonianis nonnulli Consubstantialis fidem amplexi, ad Ecclesiam se contulerunt. Verum ut est in vetere proverbio, nec ebriosis vinum unquam deficit, nec certamen contentiolo. Accidit ergo, ut Nestorius qui alios expellere satagebat, ipse quoque Ecclesia exturbaretur ob hujusmodi causam.

Κεφ. λβ.

B

CAP. XXXII.

Περὶ ἀναστάσιου πρεσβυτέρου, δι' ᾧ ἐνεβίβησεν ἡ ἐκκλησία εἰς τὸ δουλεῖν κατωχέθῃ.

De Anastasio Presbytero, a quo Nestorius ad impietatem perductus est.

Σίλω ἀπὸ ἀναστάσιου πρεσβυτέρου, ἡμα ἀπὸ ἐκ τῆς ἀντιοχείας σαλεύς... Σίλω ἀπὸ ἀναστάσιου πρεσβυτέρου, ἡμα ἀπὸ ἐκ τῆς ἀντιοχείας σαλεύς...

E Rat familiaris Nestorii Anastasius Presbyter, qui unā cum illo profectus fugerat Antiochia. Hunc Nestorius magno in honore habebat, ejusque consilio in rebus gerendis utebatur. Hic igitur Anastasius quodam die cum in Ecclesia doceret, dixit haec verba. Nemo Mariam vocet Deiparam. Maria enim homo fuit. Ex homine autem Deus nasci non potest. Id ubi auditum fuisset, multos tam ex clero, quam ex plebe pariter conturbavit. Olim enim didicerant, Christum confiteri Deum, nec ullatenus ob susceptam humanae salutis dispensationem, cum tantquam hominem à divinitate se jungeret; sequentes doctrinam Apostoli ita dicentis. Etsi Christum cognovimus secundum carnem, nunc tamen non cognoscimus amplius. Et iterum. Quapropter sermonem de Christo relinquentes, ad perfectionem contendamus. Cum ergo hac de re tumultus, uti dixi, in Ecclesia ortus esset, Nestorius dictum Anastasii confirmare studens: nolebat enim eum quem ipse tanti faceret, ut impie loquentem coarguisset ipse de hac controversia subinde in Ecclesia differuit: quaestiones ea de re pervicaciter proponens, & vocem Deiparae perpetuo rejiciens. Proinde cum hac quaestio ab aliis aliter excepta esset, dissidium ortum est in Ecclesia. Ac veluti in nocturna quadam pugna temere dimicantes, modo hac, modo illa dicebant, idem affirmantes pariter & negantes. Nestorium

vero plerique in ea sententia esse existi-
 mabant, ut Dominum nudum esse ho-
 minem assereret, & Pauli Samofatenis
 ac Photini dogma in Ecclesiam inveh-
 ret. Verum hac de re tanta altercatio
 tantusque tumultus est excitatus, ut
 opus fuerit generali concilio. Ego ve-
 ro cum libros à Nestorio editos legif-
 sem, hominem imperitum esse depre-
 hendi. Prorsusque dicam ut se res habet.
 Nam neque odio & inimicitia addu-
 ctus, vitia illius antea commemoravi:
 nec ut quibusdam gratificer, bona quæ
 in illo deprehendi oratione mea exte-
 nuabo. Mihi quidem videtur Nesto-
 rius, nec Paulum Samofatensem, nec
 Photinum imitatus: neque omnino nu-
 dum hominem Christum dicere. Sed
 solum Deiparæ vocem velut larvam
 quandam reformidat. Idque illi ex
 gravissima contigit imperitia. Cum
 enim naturali facundia esset præditus,
 eruditus quidem videbatur, revera ta-
 men erat indoctus. Libros etiam ve-
 terum interpretum haudquaquam le-
 gere dignabatur. Atrogantia enim e-
 latus ob dicendi facultatem, non fa-
 tis accurate vetustioribus legendis ope-
 ram dabat, sed seipsum reliquis omni-
 bus præstare arbitrabatur. Primum
 igitur ignoravit, in Catholica Joannis
 Epistola ita scriptum esse in antiquis
 exemplaribus. Omnis spiritus qui seculum
 à Deo separat, non est ex Deo. Hanc
 enim sententiam è vetustis exemplari-
 bus sustulerunt ii, qui ab hominis di-
 spensatione divinitatem separare stude-
 bant. Quamobrem & prisca interpretes
 idiplum observaverunt, fuisse nimirum
 quosdam qui hanc Epistolam deprava-
 rint, hominem à Deo sejungere cupien-
 tes. Est quippe humanitas copulata
 divinitati: nec jam duo sunt, sed unum.
 Hoc testimonio freti veteres, Mariam
 Dei genitricem dicere non dubitarunt.
 Nam & Eusebius Pamphili in tertio li-
 bro de vita Constantini ad verbum ita
 scribit: Nam & Emanuel, quod est no-
 biscum Deus, pro nobis nasci sustinuit:
 & locus nativitatis ejus Bethlehem ab
 Hebræis est appellatus. Idcirco Deo
 carissima Helena Augusta Deiparæ vir-
 ginis partum eximiis monumentis or-
 navit: sacram illam speluncam omni
 cultus genere illustrans. Sed & Ori-
 genes in primo tomo Commentario-
 rum in Epistolam Pauli ad Romanos,

ὅδοσαν παρὰ τοῖς πολλοῖς εἶχεν, ὡς ἡλιθίον
 ἄνθρωπον λέγων τὸν κύριον, ὡς πάντες τὸ
 ζαμοσατεως καὶ Φωλιανοῦ τὸ δόγμα εἰς τὴν
 ἐκκλησίαν ἀγων' ἀλλὰ περὶ τὴν τοσαύτην
 ἐκνήθη ζήτησις καὶ ταραχὴ, ὡς καὶ συνόδος
 οἰκουμηνικῆς διετήθη· ἐγὼ δ' ἐθύχην τὸν
 παρὰ νεσορίους λόγοις δοθεῖσιν, ἀγνοῦντα
 ἐφευρίσκω τὸν ἄνδρα, καὶ μετ' ἀληθείας ἐξ
 ἐδ' ἐγὼ εἶπε ἀπεχθάνομ' ὅτι πρὸς ἀλλοῖς, ὡς
 εἶχεν ἐλαττωμάτων ἐκνήθη· ἔτε χαρῆς
 μὲν ὅτι σὺν ἐλαττωμένοι ὡς ἐφευρόντες
 μαι' ἐμοὶ δοκεῖ ὁ νεσορίους, ἔτε τὸν ζαμοσα-
 τεῖα παῦλον (ζηλῶν, ἔτε μὲν Φωλιανῶν, καὶ οἱ
 λως ἡλιθίον ἄνθρωπον λέγειν τὸν κύριον ἀλλὰ
 τὴν λέξιν μόνον ὡς τὰ μορμολύκια πεφύκε-
 ται καὶ τὸτο πέποιθεν ἰσομαθίας πη-
 λῆς· φυσικὸς γὰρ ἐυλαλῶν, πεπαίδευται
 μὲν ἐνομιζέτω ἡ ἀληθεία, ἀνάγωγος ἡ
 τὰς τῶν παλαιῶν ἐρμηνεύων βίβλους, ἀπὸ
 μανθάνειν τυφέμ' ὅτι ἰσομαθίᾳ ἐν γὰρ
 τίας, οὐκ ἀκριβῶς περὶ εἶχε τοῖς παλαιῖς
 ἀλλὰ πάντων κρείττονα ἐνομιζεν ἑαυτοῦ· ὡς
 τικα γοῦ ἠγροῦσεν, ὅτι ἐν τῇ καθολικῇ ἐκ-
 κλησίᾳ γέγραπτο ἐν τοῖς παλαιῖς ἀντιγρα-
 φοῖς, ὅτι πᾶν πνεῦμα ὁ λυεῖ τὸν ἰησοῦν, ὅτι
 θεὸς οὐκ ἐστὶ ταύτην γὰρ τὴν διάνοιαν ἐκ
 παλαιῶν ἀντιγράφων περιεῖλον, οἱ χωρὶς
 ἀπὸ τῆς οἰκονομίας ἀνθρώπων βυλομαθίαν
 τὴν θεότηα· διὸ καὶ οἱ παλαιοὶ ἐρμηνεύσαντες
 τὸτο ἐπεσημήναντο, ὡς τινες εἰσι ραδι νεσο-
 σαντες τὴν ἐπιστολήν, λυεῖν ἀπὸ τῆς θεο-
 ἄνθρωπον θέλοντες· σὺν ἀναλήπτῳ ὅτι καὶ
 θεοπότης τῆ θεότηα καὶ ἐκέτι εἰσὶ δὲ οὐ, ἀλλὰ
 ἐν τῷτο θάρρουῶτες οἱ παλαιοὶ, θεοῦ οὐκ ἐστὶ
 μαρίαν λέγειν οὐκ ὠκνησαν· ἔτε γὰρ καὶ
 ψαμφίλα ἐσοῦν ἐν τῷ τρίτῳ λόγῳ
 εἰς τὸν βίον κωνσταντίνου, κατὰ λέξιν ταύτην
 φησὶ καὶ γὰρ καὶ γέννησιν ὑπομνήσειν οὐκ
 ἡμῶν θεὸς δι' ἡμᾶς ἠνέχετο· καὶ τὸτο
 αὐτῆ τῆς ἐνοσάρκα γνησέως, ὀνομαστικῶς
 ἐβεβαίωσεν ἡ βηθλεὲμ ἐκνησέτω· διὸ δὲ καὶ
 ἡ βασίλισσα ἐλένη ἡ θεοφιλεσάτη, τὴν
 τὴν κησὴν μνήμασι θαυμασίως κατεσκε-
 μεί, πάντοσας τὸ τῆδε ἱερῶν ἀλλοθῶν φαι-
 νεσα· ὡς αἰετὸς δὲ ἐν τῷ πρώτῳ τόμῳ
 εἰς τὴν πρὸς ῥωμαίους ἐπιστολήν ἐπιστάτω

ἐρμηνεύων πῶς θεοτόκῳ λέγεται, πλατείως
 ἐξήτασε Φαίνομα τῶν ὀνομασθέντων ἀγνοή-
 σαι τὰς πραγματείας τῶν παλαμῶν διό-
 καθὼς ἔφην, τὴν λέξιν μόνην παύσαται
 ἐπεὶ ὁ ψιλὸν ἐ λέγει ἄνθρωπον τὸν χειρὸν,
 ὡς φωτεινὸς ἢ παύλῳ ὁ Σαμοσατεύς, καὶ
 αἰσθηθεῖσαι αὐτῆ προσομιλίᾳ διδασκα-
 σιν, ὡς ἔδαμοθ τὴν τῆ θεοῦ λόγῳ ὑπόστα-
 σιν ἀναρεῖ, ἀλλὰ πανταχοῦ ἐνυπόστατον
 αὐτὸν ὁμολογεῖ καὶ ἐνέσιον ἔμην ὡς φω-
 τεινὸς καὶ ὁσαμοσατεύς, ἀναρεῖ αὐτῆ τὴν
 ὑπαρξίν τῆτο γ καὶ μανχαίοι, καὶ οἱ δὲ το
 μπιανὸν δογματίζω ἐτόλμησαν ἔτω
 μῦθων τῶν νεσορίων φρονοῦντα ἐνερίσκω ἐγὼ,
 ἐκ τε ὧν ἀνέγνων αὐτῆ λόγων, καὶ ἀφ' ἧ
 οἱ ἔρασαι αὐτῆ λέγῃσιν ἔμικρὰν μῦθοι
 ἄρα τὴν τῆ οἰκμῆν ἢ ψυχρολογία νεσορία
 ἐκίρησεν.

A exponens, quâ ratione dicatur Deipara, eam quaestionem latissime pertractavit. Apparet igitur Nestorium scripta veterum penitus ignorasse. Et ob eam causam, ut jam dixi, solam Deiparâ vocem impugnat. Christum enim nudum hominem ab illo non dici, sicuti Photinus & Paulus Samosatensis dixerunt, homilia ab illo editâ fatis docent. In quibus nusquam Verbi Dei hypostasin tollit, sed personam illud habere, ac substantivum esse, ubique profitetur; nec quemadmodum Photinus & Paulus Samosatensis, substantiam ei adimit, quod quidem & Manichæi & Montani sectatores asserere non dubitarunt. Et hanc fuisse Nestorii sententiam, partim ex libris ejus quos quidem perlegi, partim ex fautorum illius sermonibus deprehendi. Ceterum stulta illa Nestorii garrulitas orbem terrarum non mediocriter perturbavit.

Κεφ. λγ'

CAPUT XXXIII.

Περί τῆς ἐνομιμίας τοῦ ἐν τῷ θυσιαστηρίῳ τῆς μεγάλης ἐκκλησίας, ἐπὶ τῶν θυρῶν δ' ἄλων.

De piaculo in ipso altari majoris Ecclesie & servis fugitivis commissõ.

Καί τῶν ἡρωιδῶν, ἐπισυνέβη μυστα-
 κρὸν τι πρᾶγμα κατὰ τὴν ἐκκλησίαν
 ἡρώδαι οἰκείται γ' ἐνὸς τῶν μεγάλα δυνα-
 μίων, βασιλεῖς ὄντες τὸ γένῳ, ἀπηνῆς τῆ
 θρασύτε περὶ μῦθοι, τῆ ἐκκλησία προσφύ-
 γητὶ καὶ ἔξῃ φροεῖτες, εἰς τὸ θυσιαστήριον εἰ-
 στήσαν ἄρα καλὸν μῦθον τε ἐξελθεῖν,
 ἐδὴν τε ὅπως ἐπειθοντο ἄλλ' ἐμποδῶν ταῖς
 ἱεραῖς λειτουργίαις ἐγίνοντο ἐπὶ τε ἡμέρας
 πολλὰς τῆ ἔξῃ γυμνά κατέχοντες, ἐτοιμοὶ
 πρὸς τὸ ἀμύνειν πάντα τὸν προσιόντα ἐγί-
 νοτο καὶ δὴ ἕνα τῶν κληρικῶν ἀποσφάξαν-
 τες, καὶ ἄλλων τραυματίσαντες, τέλῳ ἐπι-
 κατέσφραξαν ἑαυτοὺς καὶ τῶν παρόν-
 των, ἐκάλον ἔλεγε σημαίνον τὸν μολυσμὸν
 τῆνα, ἐπιλέγων ἀρχαῖα τινὸς ποιητῆ δύο
 ἰάμβες.

CUM hæc ita gesta essent, forte contigit ut nefarium quoddam facinus in Ecclesia perpetraretur. Cujusdam enim præpotentis viri servi, natione Barbari, domini sui atrocitatem experti, ad Ecclesiam confugerunt; strictisque gladiis ad ipsum altare profilierunt. Cumque rogarentur ut inde abscederent, nullâ ratione adduci poterant, ut parerent, sed impedimento erant quominus divinum officium celebraretur. Et plurimis diebus evaginosos vibrantes gladios, quemvis ad se accedentem ferire parati erant. Tandem vero cum ex Clericis unum interfecissent, alium autem vulnerassent, semetipsos peremerunt. Unde quidam ex iis qui aderant, templi profanationem nihil boni dixit portendere, duos veteris cujusdam Poetæ senarios in eam rem adducens.

Namque hæc malorum signa sunt ne plurimum,
 Cum sacra dirum templa polluit scelus.

Nec opinione suâ falsus est is qui ista dixerat. Etenim disidium populi, & ejus qui disidii auctor fuerat depositio portendebatur.

Σημεῖα γὰρ ταῦτα γίνεσθαι φιλεῖ,
 Ὅταν ἐν ναοῖς ἐγκατασκήψῃ μῦθος.
 Καὶ τῆς δόξης ὁ εἰπὼν ἔδημαρτεν τὴν διαί-
 ρεσιν γ' ὡς εἰκεν ἐσήμεαινε τε λαῶ, καὶ κα-
 ταιρεσιν τῆ αἰλικτῆς διαίρεσεως.